

Özbəkistanın rəsmi xəbər agentliyi: "TDT Dövlət Başçıları Şurasının 12-ci Zirvə Görüşü niyyət siyasətindən icra mexanizminə keçidi qeyd edir"

"Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçıları Şurasının Qəbəldə keçiriləcək 12-ci Zirvə görüşü Özbəkistan və bütün türk dövlətləri üçün əməkdaşlığın yeni istiqamətlərini müəyyən edəcək".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikir Özbəkistan Milli Xəbər Agentliyinin saytında dərc olunmuş "Qəbəl: "Türk treki" Özbəkistanın əlaqələrini necə gücləndirir və yeni bazarlar açır" sərlövhəli analitik məqalədə yer alıb.

Agentlik qeyd edir ki, Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dəvəti ilə oktyabrın 6-7-də Azərbaycanda işgüzar səfərdə olacaq və Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) "Regional sülh və təhlükəsizlik" devizi altında Qəbəldə keçiriləcək 12-ci Zirvə görüşündə iştirak edəcək. Toplantı "Gündəlik qarşılıqlı ticarət və investisiyaların artırılmasından tutmuş logistika, enerji layihələri və humanitar proqramların sinxronlaşdırılmasına qədər mühüm məsələləri əhatə edir. Əsas diqqət müqavilələrin dəqiq müddətləri və məsuliyyətli icraçıları olan konkret mexanizmlərə çevrilməsinə yönəlib. İştirakçı ölkələr arasında əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsinə istiqamətlənmiş razılaşdırılmış qərarların qəbulu və sənədlərin imzalanması gözlənilir", - deyər məqalədə vurğulanır.

Qeyd olunur ki, Özbəkistan liderinin səfəri iki aspekti birləşdirir: ikitərəfli (Daşkənd-Bakı) və çoxtərəfli (TDT) əsaslarda müzakirələr aparılacaq. Bu mötəbər tədbirin devizi də ritual deyil; artıq razılaşdırılmış məsələlərin icrası, tranzit dəhlizlərində prosedurların birləşdirilməsi, birgə sənaye və enerji layihələrinin maliyyələşdirilməsinin tənzimlənməsi və humanitar təşəbbüslərin konsolidasiyası üzrə konkret addımlar atılacaq.

Məqalədə Özbəkistan-Azərbaycan əlaqələrinə xüsusi diqqət yetirilir: "Daşkənd-Bakı əlaqəsi praktiki əməkdaşlıq üçün ən sürətli kanal olaraq qalır. Azərbaycanın statistikasına görə, 2024-cü ildə ikitərəfli ticarət dövriyyəsi əvvəlki ilə müqayisədə 41 faiz artaraq 252 milyon dolları ötürüb. Bu, rəsmi məlumatlara əsaslanan, bir neçə hesabatla təsdiqlənən sabit tendensiya. Hədəf diqqətlə, lakin iddialı şəkildə 2030-cu ilə qədər ticarət həcmi 1 milyard dollara çatdırmaqdır. 2025-ci il iyunun 2-də təsdiq edilmiş sənədlərin məqsədi məhz budur: "Ticarət dövriyyəsinin 2030-cu ilədək 1 milyard ABŞ dollarına çatdırılması üzrə

Tədbirlər Planı" və Sənaye Kooperasiyası Proqramı. Onlar konkret tədbirləri və məsul icraçıları özündə əks etdirən yol xəritəsini müəyyənləşdirir".

Agentlik iki ölkənin investisiya gündəliyinin dörd qrupda təsnifatını təqdim edib:

Tekstil sənayesi. Özbəkistan şirkətləri Azərbaycanda pambıq və tekstil klasterlərini inkişaf etdirir. İmişli rayonunda TST Tekstil layihəsi ("Tukimachi Sanoat Tekstil" tərəmə müəssisəsi) üçün təxminən

5000 hektar sahə ayrılıb. Növbəti mərhələ Mingəçevirdə istehsal müəssisələrinin işə salınmasıdır.

Tikinti materialları. Özbəkistanda Azərbaycanın "Mətanət-A" şirkətinin iştirakı ilə ümumi büdcəsi təqribən 100 milyon ABŞ dolları olan gips və quru qarışıqların istehsalı inkişaf etdirilir ki, bu da ticarətdən sənaye kooperasiyasına və texnologiya transferinə keçidin göstəricisidir.

Avtomobil sənayesi. Hacıqabulda yerləşən "UzAuto-Azərmaş"

müştərək zavodu artıq konveyer xəttini işə salıb və lokallaşdırmanı dərinləşdirməyə hazırlaşır. Bu, Özbəkistan tərəfi üçün Cənubi Qafqaz bazarına çıxış, Azərbaycan tərəfi üçün isə yeni iş yerlərinin yaradılması deməkdir.

İnkişaf və turizm. "Ritz-Carlton Daşkənd" layihəsi (hədəflənən investisiya 200 milyon ABŞ dollarıdır) və 2025-ci ilin avqustunda təsdiq edilmiş "Sea Breeze Uzbekistan" layihəsi (577 hektar sahə, 5 milyard dollara qədər investisiya) turizm və əlaqəli infrastruktura uzunmüddətli investisiya potensialını nümayiş etdirir. Bakı üçün bu, idarəetmə və inkişaf təcrübəsinin ixracını təmsil edir. Daşkənd üçün isə turizm və xidmət klasterləri üçün sürətləndirici rolunu oynayır.

Məqalədə Orta dəhlizin inkişafı məsələsinin Zirvə görüşünün diqqət mərkəzində olacağı da vurğulanır: "Azərbaycan Orta Dəhlizin (Trans-Xəzər) əsas qovşağı olaraq qalır. Bakı limanı və onun dəmir yolu şəbəkəsi Qafqaz və Türkiyə üzərindən Avropaya keçidi təmin edir: 2024-cü ildə bu liman yük dövriyyəsinə 7,6 milyon tona çatdırıb və konteyner daşımaları ən sürətli artım nümayiş etdirib. Orta dəhliz boyunca çatdırılma müddətləri blok qatar-

ları üçün 15 gün olmaqla, 19-23 günə endirilib. Bu, Özbəkistan üçün Qara və Aralıq dənizləri bazarlarına ən qısa çıxışı təmin edir. Bu əlaqənin praktiki faydaları artıq ölçülə bilər. Açıqlanan məlumatlara görə, 2024-cü ildə Bakı limanı vasitəsilə Özbəkistan yüklərinin 1 milyon tonu ötməsi Trans-Xəzər marşrutuna güclü tələbatın olduğunu təsdiqləyir. Eyni zamanda Xəzər-Qafqaz marşrutu ilə neft və neft məhsullarının tranziti artır, dəhlizin şəbəkə effekti güclənir".

Zirvə görüşünün daha bir mühüm müzakirə mövzusu - energetika və "yaşıl gündəlik" barədə ekspert rəyini təqdim edən agentlik yazır: "Enerji sektorunda bir-birini tamamlayan iki yol yaranır. Birincisi, karbohidrogenlərdir. 2025-ci il iyulun 24-də Özbəkistan Energetika Nazirliyi, SOCAR və "Uzbekneftgaz" arasında Üstyurt neft-qaz regionu üzrə hasilatın pay bölgüsü sazişi imzalanıb. ARDNŞ ən azı 1000 kvadratkilometr ərazini əhatə edən 3D seysmik tədqiqatlar və ilk beş ildə kəşfiyyat quyusunun qazılması planlaşdırılan fazanın operatorudur.

İkincisi, "yaşıl enerji" və qarşılıqlı əlaqələndir. 2024-cü ilin mayında Azərbaycan, Qazaxıstan və Özbəkistan enerji sisteminin qarşı-

lıqlı əlaqəsi haqqında memorandum imzalayıb, o cümlədən artıq bərpaolunan enerjinin Azərbaycan şəbəkəsi vasitəsilə Avropaya və daha sonra Xəzər-Qara dəniz "yaşıl dəhliz"i boyunca ixracı üçün Xəzər dənizinin dibi ilə yüksək gərginlikli kabelin çəkilməsinin qiymətləndirilməsi aparılıb. Tərəflərin fikrincə, Xəzər-Avropa "yaşıl dəhliz"inin texniki-iqtisadi əsaslandırılması 2025-ci ilin ortalarına qədər yekun mərhələsinə qədəm qoyub. Bu, Özbəkistan üçün təkə "yaşıl meqavatlar" bazarı deyil, həm də şəbəkənin çevikliyini və pik saatlarda təchizatın etibarlılığını artıran inteqrasiya qaydalarına çıxışdır".

Məqalənin sonunda vurğulanır: "Qəbəl Zirvə görüşü niyyət siyasətindən icra mexanizminə keçidi qeyd edir. Sammit türk məkanının əlaqə vektorunu qurur və sazişləri əməliyyat alətlərinə çevirir, dəhlizlər daxilində prosedurların unifikasiyası, ixtisaslaşmış fondlar vasitəsilə uzunmüddətli kapitala çıxış, enerji və sənaye əməkdaşlığında texnoloji tərəfdaşlıq üzrə istiqamətləri müəyyənləşdirir. Əsas diqqət üfüqi sənayeləşməyə verilir - dəyər zəncirləri bir ölkədə deyil, TDT-nin bütün perimetri boyunca birləşdirilir".